

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	9Sžo/8/2013
Identifikačné číslo spisu:	1011201081
Dátum vydania rozhodnutia:	25.06.2014
Meno a priezvisko:	JUDr. Viera Nevedelová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2014:1011201081.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Nevedelovej a členiek senátu JUDr. Ľubice Filovej a JUDr. Márie Usačevovej v právnej veci žalobcu: Krajská prokuratúra v Bratislave, Vajnorská č.47, Bratislava, proti žalovanej: Sociálna poisťovňa, ústredie, Ul.29.augusta č.8, Bratislava, za účasti: K., bytom A., o predpísanie poistného, na základe žaloby prokurátora podľa § 35 ods.1 Občianskeho súdneho poriadku na preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovanej číslo 26232/2010-BA zo dňa 8. septembra 2010, o odvolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave zo 16. októbra 2012, č.k. 3S 107/2011-53, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo 16. októbra 2012, č.k. 3S 107/2011-53, **p o t v r d z u j e**.

Odôvodnenie

Napadnutým rozsudkom krajský súd rozhodnutie žalovanej číslo 26232/2010- ods. 2 písm. d) O.s.p. a vec jej vrátil na ďalšie konanie; žalobcovi nepriznal náhradu trov konania.

Z odôvodnenia rozsudku vyplýva, že žalovaná preskúmaným rozhodnutím zamietla odvolanie Ing. T. a potvrdila rozhodnutie pobočky Sociálnej poisťovne Žilina číslo 700-1610587010-GC04/10 z 13.04.2010, ktorým Ing. T. predpísala za obdobie júl až december roku 2007 a január až december roku 2008 poistné na nemocenské poistenie, poistné na starobné poistenie a príspevky na starobné dôchodkové sporenie, poistné na invalidné poistenie a poistné do rezervného fondu solidarity v celkovej výške 3 968,13 €. Protestu prokurátora, podanému proti tomuto rozhodnutiu podľa § 22 ods. 1 písm. c) zákona č.153/2001 Z.z. o prokuratúre, žalovaná rozhodnutím číslo 26232/2010-BA/PP 3915-7/2011-BA z 15.02.2011 nevyhovela a odvolanie Ing. T. proti tomuto rozhodnutiu generálny riaditeľ Sociálnej poisťovne rozhodnutím číslo 3915-14/2011-BA z 12.04.2011 zamietol a prvostupňové rozhodnutie potvrdil.

Krajský súd po preskúmaní žalobou napadnutého rozhodnutia z 8.09.2010 dospel k záveru, že žalovaný

nedostatočne zistil skutkový stav vecí s poukazom na to, že Ing. T. ako daňovník podľa zákona o dani z príjmov predložil správne orgánom tri výpisy z Daňových priznaní dane z príjmov fyzickej osoby za rok 2006 a čestné vyhlásenie, keďže v daňovom priznaní nie sú samostatne uvedené príjmy z činnosti sprostredkovateľov podľa osobitného predpisu. V daňovom priznaní dane z príjmov fyzickej osoby za rok 2006 v riadku 08 uviedol Ing. T. príjem z činnosti sprostredkovateľa, ktoré nie sú živnosťou vo výške 274 914 Sk s počtom vykonávania mesiacov samostatnej zárobkovej činnosti 12. V druhom výpise uviedol príjem vo výške 252 300 Sk s počtom vykonávania mesiacov samostatne zárobkovo činnnej osoby (ďalej len „SZČO“) v roku 2006 - 10 a v treťom predloženej výpise uviedol príjem z činnosti sprostredkovateľa vo výške 22 614 Sk s počtom mesiacov vykonávania SZČO - 2 a v čestnom vyhlásení uviedol, že uvedené daňové priznanie je od desiateho mesiaca do dvanásteho mesiaca 2006, t.j. po vydaní osvedčenia o zápise do registra sprostredkovateľov poistenia a sprostredkovateľov zaistenia. Z toho je podľa krajského súdu zrejmé, že poisťník nedosiahol takú výšku príjmu, ktorá by mu zakladala povinnosť nemocenského a dôchodkového poistenia od 01. júla 2007.

Krajský súd poukázal na to, že zo zákona o dani z príjmov fyzickej osoby vyplýva, že v riadku 08 daňového priznania sa ako príjmy z činnosti sprostredkovateľov, ktoré nie sú živnosťou, musia uvádzať celkové príjmy poistenca, čo korešponduje aj s vyjadrením daňového úradu zo dňa 21.05.2010. Zákon o dani z príjmov však jednoznačne nerozlišuje, či daňovník príjmy z činnosti sprostredkovateľa dosiahol pred vydaním osvedčenia alebo až po jeho vydaní. Takto uvedené (odlíšené) príjmy však bolo potrebné striktne oddeliť na účely posúdenia výšky príjmov fyzickej osoby, ktorá má postavenie SZČO na účely sociálneho poistenia podľa § 5 písm. c) zákona o sociálnom poistení a pre účely zákona č. 595/2003 Z.z. o dani z príjmov.

Rozsudok krajského súdu napadla žalovaná včas podaným odvolaním. Namietla, že krajský súd sa v rozsudku nevysporiadal so skutočnosťou, na ktorú žalovaná poukázala v rozhodnutí číslo 26232/2010-BA zo dňa 08.09.2010, ako aj vo vyjadrení k žalobe zo dňa 15.07.2011, konkrétne, že Sociálna poisťovňa, pobočka Žilina, rozhodnutím číslo 701-21290/2009 zo dňa 28.08.2009 rozhodla o vzniku povinného nemocenského poistenia a povinného dôchodkového poistenia Ing. T. ako samostatne zárobkovo činnnej osoby od 01.07.2007, ktoré bolo potvrdené rozhodnutím Sociálnej poisťovne, ústredie č. 322-8048-GC-09/2009 zo dňa 18.01.2010 a ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 28.01.2010. Predmetné rozhodnutie nebolo napadnuté žalobou ani protestom prokurátora a nie je možné ho zmeniť ani obnovou konania, keďže od jeho právoplatnosti uplynul jeden rok. Žalovaná poukázala na to, že v týchto rozhodnutiach sa vysporiadala s právnou otázkou, odkedy sa Ing. T. považuje za SZČO. Po nadobudnutí právoplatnosti rozhodnutia žalovaná dňa 13.04.2010 rozhodla o predpísaní poistného na sociálne poistenie. Vzhľadom na existenciu právoplatného rozhodnutia Sociálnej poisťovne, ústredie, č. 322-8048-GC-09/2009, ktoré konečným spôsobom upravilo vznik tohto poistenia, sa nestotožňuje s právnym názorom krajského súdu a preto navrhla napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť krajskému súdu na ďalšie konanie.

Žalobca vo vyjadrení k odvolaniu zo dňa 06.02.2013 navrhol odvolaním napadnutý rozsudok potvrdiť.

Účastník konania Ing. T. vo svojom vyjadrení k odvolaniu uviedol, že sa pridrižiava svojich doterajších vyjadrení.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods.2 O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok v medziach odvolania a v rozsahu žaloby bez nariadenia pojednávania v súlade s § 250ja ods.2 O.s.p. a dospel k záveru, že odvolaniu žalovanej nie je možné vyhovieť.

Predmetom konania je preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovanej o predpísaní poistenia Ing. L. za obdobie mesiacov júl 2007 až december 2008.

Podľa § 21 ods. 1 zákona č.461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení platnom do 31.12.2007 povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie samostatne zárobkovo činnnej osobe vzniká od 1. júla kalendárneho roka nasledujúceho po kalendárnom roku, za ktorý jej príjem z podnikania a z inej

samostatnej zárobkovej činnosti podľa osobitného predpisu alebo výnos súvisiaci s podnikaním a s inou samostatnou zárobkovou činnosťou bol vyšší ako 12-násobok vymeriavacieho základu uvedeného v § 138 ods. 10, a zaniká 30. júna kalendárneho roka nasledujúceho po kalendárnom roku, za ktorý jej príjem z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti podľa osobitného predpisu alebo výnos súvisiaci s podnikaním a s inou samostatnou zárobkovou činnosťou nebol vyšší ako 12-násobok vymeriavacieho základu uvedeného v § 138 ods. 10, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 138 ods. 10 zákona č. 461/2003 Z.z. v znení platnom do 31.12.2007 vymeriavací základ, ak tento zákon neustanovuje inak, je mesačne najmenej vo výške minimálnej mzdy zamestnancov v pracovnom pomere odmeňovaných mesačnou mzdou, ktorá platí k prvému dňu kalendárneho mesiaca, za ktorý sa platí poistné na nemocenské poistenie, poistné na dôchodkové poistenie, poistné na poistenie v nezamestnanosti a poistné do rezervného fondu solidarity.

Podľa § 228 ods.1 zákona č.461/2003 Z.z. v znení platnom do 31.12.2008 samostatne zárobkovo činná osoba je povinná, ak tento zákon neustanovuje inak, predložiť príslušnej pobočke do 30. júna kalendárneho roka výpis z daňového priznania vrátane výpisu z opravného daňového priznania za predchádzajúci kalendárny rok; dodatočné daňové priznanie, ktoré má vplyv na vznik a zánik jej nemocenského poistenia a dôchodkového poistenia v bežnom roku, je povinná predložiť do ôsmich dní od jeho predloženia správcovi dane.

Podstatou žaloby bolo tvrdenie, že žalovaná v rámci zisťovania skutočného stavu veci pred vydaním rozhodnutia o predpísaní poistného bola povinná príjmy poistníka vykázané na účely zákona o dani z príjmov rozčleniť na účely zákona o sociálnom poistení, teda zistiť, ktoré príjmy z činnosti sprostredkovateľa Ing. Sucháň dosiahol pred vydaním osvedčenia (podnikanie na základe uzatvorenej sprostredkovateľskej zmluvy podľa Obchodného zákonníka) a ktoré až po jeho vydaní už ako SZČO podľa § 5 písm. c) zákona o sociálnom poistení.

Žalobca tvrdil, že pokiaľ poistník v odvolaní proti rozhodnutiu pobočky uvádzal skutočnosti, ktoré boli relevantné vzhľadom na posúdenie výšky príjmov SZČO podľa zákona o sociálnom poistení, bolo povinnosťou žalovanej tieto namietané skutočnosti v rámci spoľahlivého zistenia stavu veci overiť a v rozhodnutí odôvodniť prečo posudzovala všetky príjmy poistenca dosiahnuté v roku 2006 a z akého dôvodu neprihliadala len na výšku jeho príjmov z činnosti sprostredkovateľov podľa osobitných predpisov dosiahnutú v novembri a decembri 2006, teda v období, v ktorom bol považovaný za SZČO podľa zákona o sociálnom poistení. Namietal tiež, že aj keď všetky tieto príjmy musí daňovník uvádzať do riadku 08 daňového priznania za rok 2006, je potrebné striktné oddeliť príjmy fyzickej osoby, ktorá má postavenie SZČO na účely poistenia podľa § 5 písm. c) zákona o sociálnom poistení.

Zo súdneho spisu, ktorého súčasťou bol aj administratívny spis, vyplýva, že žalobca dňa 19.01.2005 uzavrel s OVB Allfinanz Slovensko s.r.o., zmluvu o sprostredkovaní podľa § 642 a nasl. zákona č. 513/1991 Zb. Obchodného zákonníka v znení neskorších predpisov. Do zoznamu podriadených sprostredkovateľov poistenia v registri sprostredkovateľov poistenia a sprostredkovateľov zaistenia vedenom Národnou bankou Slovenska bol zapísaný až dňa 31.10.2006.

Zápis, alebo osvedčenie o zápise do registra sprostredkovateľov poistenia a sprostredkovateľov zaistenia podľa zákona č. 340/2005 Z. z. o sprostredkovaní poistenia a sprostredkovaní zaistenia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov plní registračnú funkciu v súvislosti s dohľadom Národnej banky Slovenska nad finančným trhom, ale nemá povahu oprávnenia podľa § 5 písm. c) zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov. (Zbierka stanovísk NS a súdov SR 4/2012, rozhodnutie č. 72 - Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 15. decembra 2011, sp. zn. 7Sžso 20/2011). Tento zápis, alebo osvedčenie o zápise bez ďalšieho nezakladajú subjektu oprávnenie vykonávať činnosť podriadeného sprostredkovateľa poistenia, pretože túto činnosť možno vykonávať len na základe zmluvy s poisťovacím agentom, poisťovacím maklérom alebo sprostredkovateľom poistenia z iného členského štátu, ktorej uzavretie predchádza tomuto zápisu.

Analogicky, ako tomu je u obchodných zástupcov, subjekt zapísaný v registri podriadených

sprostredkovateľov má len právo uchádzať sa o vykonávanie činnosti sprostredkovateľa.

Podľa § 5 zákona č.461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení platnom do 31.12.2010 samostatne zárobkovo činná osoba podľa tohto zákona je fyzická osoba, ktorá

- a) vykonáva poľnohospodársku výrobu vrátane hospodárenia v lesoch a na vodných plochách a je zapísaná do evidencie podľa osobitného predpisu,
- b) má oprávnenie prevádzkovať živnosť,
- c) má oprávnenie na vykonávanie činnosti podľa osobitného predpisu okrem činnosti fyzickej osoby v pracovnom pomere, na ktorej výkon je povinná mať oprávnenie podľa osobitného predpisu,
- d) je spoločníkom verejnej obchodnej spoločnosti alebo komplementárom komanditnej spoločnosti,
- e) vykonáva športovú činnosť zárobkovo, ale nie v pracovnom pomere,
- f) vykonáva činnosť obchodného zástupcu.

Z citovaného ustanovenia vyplýva, že nie každá osoba, ktorá podniká, je považovaná za SZČO aj na účely zákona o sociálnom poistení. Takou osobou je len fyzická osoba, ktorá spĺňa charakteristiku uvedenú v § 5 zákona č. 461/2003 Z.z.

Pobočka žalovanej v Žiline rozhodnutím zo dňa 28.08.2009 č. 701-21290/2009 podľa § 178 ods. 1 písm. a) prvého bodu zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení rozhodla, že Ing. L. povinné nemocenské a povinné dôchodkové poistenie ako SZČO vzniklo dňa 01.07.2007 s poukazom na to, že od 31.10.2006 má na základe osvedčenia o zápise do registra sprostredkovateľov poistenia a sprostredkovateľov zaistenia vydaného OVB Allfinanz Slovensko, Bajkalská 30, Bratislava postavenie SZČO podľa § 5 písm. c) zákona o sociálnom poistení. V dôsledku odvolania podaného Ing. L. následne žalovaná dňa 18.01.2010 svojím rozhodnutím č. 322-8048-GC-09/2009 rozhodnutie pobočky v Žiline potvrdila a podané odvolanie zamietla.

Zo spisového materiálu vyplýva, že uvedené rozhodnutia sú právoplatné, pričom predmetom súdneho prieskumu sa nestali. Je však potrebné zdôrazniť, že rozhodnutie Sociálnej poisťovne o vzniku (zániku) poistenia podľa zákona o sociálnom poistení nemá konštitutívny, ale deklaratórny charakter, keďže poistenie vzniká splnením zákonných podmienok, nie až vydaním rozhodnutia Sociálnej poisťovne v sporných prípadoch. To súčasne znamená, že Sociálna poisťovňa musí pri rozhodovaní o predpísaní poistného vždy skúmať otázku, či v rozhodnom období mala fyzická osoba z výkonu SZČO skutočne taký príjem, ktorý zakladá jej poistenie a povinnosť platiť poistné od 01.07. toho-ktorého kalendárneho roka. Sociálna poisťovňa teda musí vždy skúmať, či všetky príjmy SZČO, vykázané v daňovom priznaní sú aj príjmami osoby, považovanej za zúčastnenú na poistení ako SZČO v zmysle § 5 písm. c) zákona o sociálnom poistení v znení platnom do 31.12.2010.

Z údajov daňového priznania nevyplýva, že všetky v ňom vykázané príjmy zo sprostredkovania sú príjmami takej SZČO, ktorá je definovaná ako SZČO na účely zákona o sociálnom poistení v ustanovení § 5 písm. c) zákona č.461/2003 Z.z. v znení platnom do 31.12.2010. Ak žalovaná pri posudzovaní príjmov podľa § 21 ods. 1 zákona o sociálnom poistení prihliadla en bloc na všetky príjmy z podnikania, ktoré Ing. Sucháň dosiahol v rozhodnom období a nezohľadnila výlučne iba tie príjmy, ktoré vyplynuli z jeho podnikateľskej činnosti z titulu statusu SZČO podľa § 5 písm. c) zákona o sociálnom poistení v znení účinnom do 31.12.2010, potom svoje rozhodnutie nezaložila na zistení skutočného stavu vecí.

Z uvedených dôvodov sa odvolací súd stotožnil so závermi krajského súdu a preto rozsudok krajského súdu podľa § 250ja ods.3 v spojení s § 219 ods. 1 O.s.p. ako vecne správny potvrdil.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.